

"בפרי הארץ"

פרשת פנחס

מעלת העושה לשם שמים

פִּינְחָס בֶּן־אֱלֶעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת־חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת־קְנָאתִי בְּתוֹכְכֶם (כה יא)

וכתב רש"י "לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן".

מה ראו השבטים לומר כן על פנחס? ומה השיבם הי"ת?

נראה לומר שהלא הפסוק להלן (פסוק יג) אומר שהי"ת מבטיח לפנחס "ברית כהונת עולם" ומבאר שם רש"י שאע"פ שכבר נתנה כהונה לזרעו של אהרן, לא נתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשחו עמו ולתולדותיהם שיולידו אחר המשחתן, אבל פנחס שנולד קודם לכן ולא נמשח לא בא לכלל כהונה", בדברים אלו בא רש"י להוסיף לנו ביאור מה היתה טענת השבטים על פנחס, כי הלא ראו עיניהם שאהרון ובניו נמשחו בשמן משחת קודש ואילו פנחס לא נמשח ולא היה קדוש כמותם, זה הביא אותם למחשבה שמניעיו של פנחס בהריגת זמרי אינם מניעי קודש אלא מהיות טבעו רוצח חלילה טבע שירש מסבו שפיטם עגלים, ולכן הי"ת אומר ומייחס את פנחס לאהרון לומר לנו שהוא ירש את טבע אהרון של אוהב שלום ורודף שלום וכל מניעיו המה רק לשם שמים.

פנחס ירש מסביו אהרון את "ראך ושמח בלב" את הלב המיוחד הלב הרחב, הלב הזה שבזכותו זכו בני אהרון להיות מברכי עם השם. ובגלל שכאן בקנאו את קנאתי הוכיח פנחס את הדבר את הלב הרחב את הלב שעושה לשם שמים קיבל הוא במתנה את ה"כהונת עולם", את הכהונה שמחמתה יוכל גם הוא להיות ממברכי עם השם.

מלבד מה שלמדנו כאן את מעלת העושה לשם שמים, שבזכות זה זכה פנחס לדורי דורות של כהונה, למדנו כאן שהסיבה לכח הברכה אצל הכהנים זה בזכות הלב שלהם בזכות "וראך ושמח בלב", ואפשר לבאר מדוע באמת כח הברכה תלויה בלב על פי מש"כ בספרים שלשון "ברכה" לשון המשכה, ואפשר שהלב הוא יוצר את ההמשכה לשני, כי הלב הוא הדרך שמובילה את האדם לשני, אדם מבין את לב חבירו, ועל ידי הוא נקשר אליו, וכדברי הגר"א על הפסוק (יד י) "לב יודע מרת נפשו" שהענין הוא שלעתיד לבוא יבואו כל האברים אל הלב ויאמרו הלא כולנו בני איש אחד נחנו ולמה שמחת ונהנת יותר מאיתנו, ועונה להם הלב הלא בצרתו מי מכם אשר היה מצטער עמו כמותי ולכן גם בשמחתו גם כן אני שמח יותר מכל האברים.

וממילא על ידי הלב מתרבה אהבת ישראל, ולכן אותו הלב בכוחו לברך. ולזה זכו הכהנים בני אהרון לברך את עם השם בזכות לבם.

ובזה נוכל לפרש מדוע זה נקרא בריתי שלום, כי ע"י אהבת חברים ע"י הלב הזה מתרבה אהבת ישראל ונעשה עוד ועוד שלום בעולם.

עוד עוסקים אנו בפרשתינו בסוגית הקרבנות וכשעוסקים בסוגיא זו מה טוב יותר מאשר להביא את דברי הגר"א במשלי על הפסוק (יא יז) "גומל נפשו איש חסד", ותוכן דבריו הלא המה שאם אדם מגיע למצב שכל מחשבותיו ומעיונותיו תפוסים באיך לעשות חסד עם השני, איש שכזה אפילו הדברים וההנאות שעושה לעצמו כגון המאכלים שהוא אוכל ושאר הנאות הגוף גם זה נחשב לו לחסד, נחשב לו למצוה, כיון שכל כוונותיו לשם שמים, ועליו אפשר לומר שהאכילות שלו נחשבות כקרבן, וכמו שאמרו על הלל (ביצה טז א) שכל מעשיו היו לשם שמים כיון שתמיד חשב על שבת, וכל מה שקנה היה עבור שבת, נחשב לו הכל לשם שמים.

ובזה נוכל להבין מה שעוד אמרה התורה על פנחס (שם פסוק יג) "וְהִיְתָה לוֹ וְלִזְרָעוֹ אֶחָיו בְּרִית כְּהֻנָּה עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיו וַיִּכְפֹּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", מה ענין כפרה להכא, אלא כיון שכל מעשיו היו לשם שמים מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב קרבן, ועל ידי זה הוא כיפר על בני ישראל ושייך ביה לשון כפרה.

שבת שלום